

Justitsministeriet

Dato: 29. maj 2008

Dok.: NAAH40120

Sagnr.:

Udkast til tale til brug for samråd i Folketingets Erhvervsudvalg torsdag den 29. maj 2008, kl. 13.30

Spørgsmål J:

”Ministeren bedes orientere udvalget om konkursrytteri – at firmaer spekulerer i at gå konkurs, hvorved kunder, kreditorer m.fl. ofte lider betydelige tab. Herunder ønskes ligeledes en redegørelse for omfanget af konkursrytteri i Danmark inden for de seneste år.”

Spørgsmål K:

”Desuden bedes ministeren beskrive, hvilke muligheder der er for at gribe ind over for denne aktivitet – herunder om der evt. kan strammes op ved administrative eller lovgivningsmæssige initiativer under hensyntagen til brugerpolitiske behov, kreditorenes behov for sikkerhed og virksomhedernes behov for frihed og fleksibilitet.”

Jeg vil gerne takke for, at Erhvervsudvalget har bedt mig komme og redegøre for de problemstillinger, der knytter sig til konkursrytteri. Jeg vil forsøge at besvare de to spørgsmål samlet.

Allerførst kan det være nyttigt lige at gøre klart, hvad vi mener, når vi taler om konkursrytteri. Hvad er det egentlig?

Det er jo en lidt populær betegnelse for et fænomen, som ikke har en ”autoriseret” definition. Men det, de fleste tænker på, er nok den situation, at en person gentagne gange starter en virksomhed op og efter ret kort tid går ned med den igen og forvolder tab for kreditorerne, bl.a. kunder og leverandører.

De fleste vil jo nok være enige om, at det at mislykkes med et forretningsprojekt ikke i sig selv er fordækt, selv om det medfører tab for kreditorer. Det, som karakteriserer konkursrytteri, er derfor ikke kun det, at en person går

ned med en virksomhed – eventuelt flere gange - men også at det sker som følge af dadelværdige forhold hos den pågældende.

Hvad kan med dette udgangspunkt være praktiske eksempler på konkursrytteri?

Man kan f.eks. tænke sig en situation, hvor et selskab i en kortere periode modtager forudbetalinger, som herefter overføres til bankonti tilhørende andre nyindkøbte selskaber eller til selskaber i udlandet, hvorefter selskabets aktiviteter ophører uden indsendelse af selvangivelser til SKAT og årsregnskaber til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der derfor tvangsopløser selskabet.

Man kan også tænke sig en situation, hvor et nyoprettet selskab køber faste ejendomme til overpris efter aftale med sælgeren, og som optager store pantebrevslån for at finansiere handlerne for derefter at standse sine aktiviteter.

I begge situationer er der tale om, at fallenten kan siges at have misbrugt selskabskonstruktionen til skade for sine kreditorer.

Allerede fordi der ikke er nogen entydig definition af konkursrytteri, er det ikke muligt at sige noget sikkert om, hvor ofte det forekommer i praksis, eller om der er en stigende tendens.

Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (SØK) har oplyst, at man ikke systematisk indsamler oplysninger, der kan belyse forekomsten af forskellige former for kriminalitet i forbindelse med, at virksomheder går konkurs.

Økonomi- og Erhvervsministeriet, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, har oplyst, at der for tiden er registreret 89 personer, som ved dom er frakendt retten til at stifte og lede selskaber med begrænset ansvar, og dette tal skal sammenholdes med, at der er registreret ca. 200.000 selskaber med begrænset ansvar. Økonomi- og Erhvervsministeriet

nisteriet har endvidere oplyst, at man ikke har oplysningsom, hvor ofte det forekommer, at den samme person går konkurs flere gange.

Jeg vil nu sige noget om de gældende regler, som giver mulighed for at gribe ind over for bl.a. konkursrytteri.

I de fleste tilfælde vil der formentlig i forbindelse med konkursen eller tvangsopløsningen, eller i forbindelse med virksomhedens drift forud for konkursen, være begået strafbare handlinger. I disse typiske tilfælde indeholder straffeloven regler om frakendelse af retten til at drive erhverv. Efter straffelovens § 79 kan retten for det første træffe afgørelse om, at en person, der er dømt for et strafbart forhold, skal frakendes retten til fortsat at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, eller til at udøve den under visse former, hvis det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. For det andet kan retten, hvis særlige omstændigheder taler derfor, frakende en

person retten til at udøve anden form for erhvervsvirksomhed, hvis det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Efter samme regel kan en person frakendes retten til at være stifter af, direktør for eller medlem af bestyrelsen for et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond. Frakendelse kan ske på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre.

I straffelovens § 79, stk. 4, er der endvidere hjemmel til, at en afgørelse om frakendelse af retten til at drive erhverv kan træffes, mens straffesagen verserer, med virkning indtil straffesagen er endeligt afgjort. Denne mulighed bruges formentlig meget sjældent i praksis.

Dernæst kan jeg nævne, at skattemyndighederne efter skatteopkrævningslovens § 11 i en række tilfælde kan stille krav om sikkerhedsstillelse som betingelse for blandt andet momsregistrering. Det gælder f.eks., hvis en person, som for inden for de sidste 5 år har været ejer af

eller direktør i en virksomhed, der er gået konkurs og i den forbindelse har påført skattemyndighederne et tab på over 50.000 kr., efterfølgende ønsker at påbegynde en ny virksomhed, som kræver momsregistrering, og hvor det konkret vurderes, at virksomhedens drift indebærer en nærliggende risiko for tab for staten.

Straffelovens regler om rettighedsfrakendelse er naturligvis et effektivt redskab, når det anvendes, men i praksis vil det ofte være vanskeligt at gennemføre en sådan sag ved domstolene meget hurtigt, og der vil ofte kunne være en række vanskeligheder for anklagemyndigheden med at føre de nødvendige beviser for, at der er foregået noget strafbart, som kan give grundlag for rettighedsfrakendelse.

Reglerne i skattelovgivningen kan også være effektive, men tager jo umiddelbart kun sigte på at varetage hensynet til statskassen.

Der har fra tid til anden været debat om, hvorvidt man eventuelt burde gå videre og indføre regler om en såkaldt konkurskarantæne, dvs. regler om, at en person, der er gået ned med en virksomhed, i en periode kan få forbud mod at starte eller lede ny virksomhed, også selv om der muligvis ikke er foregået noget strafbart.

I Norge har man i en årrække haft regler om konkurskarantæne i forhold til selskaber med begrænset ansvar. Tidligere havde man nogle meget vidtgående regler, der som udgangspunkt indebar, at en karantæne blev udløst automatisk, når nogen gik konkurs. Reglerne er siden blevet ændret, og i grove træk er reglerne nu sådan, at karantænen kan besluttes af skifteretten, hvis der er begrundet mistanke om strafbare forhold i forbindelse med konkursen eller i forbindelse med den virksomhed, som har ført til konkursen, eller hvis den pågældende person på grund af uforsvarlig forretningsførelse skønnes at være uegnet til at stifte et nyt selskab eller til at være bestyrelsesmedlem eller daglig leder i et sådant selskab. Bag-

grunden for, at ordningen blev ændret, var bl.a., at man fandt den automatiske karantæne retssikkerhedsmæssigt betænkelig, og at de skrappe regler havde medført, at det i praksis var meget svært at få kvalificerede personer til at påtage sig hverv i virksomheder, især i virksomheder, som var i krise.

Justitsministeriet i Norge har oplyst, at man på grundlag af en høring på ny er ved at overveje behovet for en eventuel justering af reglerne.

Det er jo fristende at sige, at når man kan have regler om konkurskarantæne i Norge, må vi også kunne indføre dem i Danmark. Jeg vil bestemt heller ikke afvise tanken, men efter min opfattelse er det væsentligt, at fordele og ulemper først overvejes nøje, og at det sker i lyset af en nærmere vurdering af problemets omfang.

Det er således væsentligt at være opmærksom på, at det er et meget alvorligt indgreb at forbyde en person at drive

erhvervsvirksomhed eller at drive den i visse former. Som udgangspunkt må det kræve meget stærke grunde, hvis et sådant forbud skal kunne iværksættes, før der foreligger dom for et strafbart forhold. Omvendt er det klart, at en karantæneordning bliver mere virkningsfuld, jo tidligere karantænen kan besluttes. Under alle omstændigheder vil der være behov for at overveje forholdet mellem en sag om kurskarantæne og en sideløbende eller efterfølgende straffesag.

Et andet vanskeligt spørgsmål er, hvilke betingelser der bør gælde for at træffe beslutning om kurskarantæne, og hvilke betingelser der eventuelt skal gælde for at få karantænen ophævet igen. Retssikkerhedshensyn vil tale for, at der udformes nogle klare og præcise betingelser, mens mere skønsprægede betingelser vil have den fordel, at det bliver lettere at ramme lige de ”brådne kar”, man ønsker at ramme.

Hvis der f.eks. skal være mulighed for at gribe ind alene på grundlag af, at den pågældende ikke skønnes egnet til at være i spidsen for en virksomhed, vil det være meget vigtigt at overveje, hvordan man undgår at hæmme iværksætterlysten her i landet. Som bekendt lægger regeringen betydelig vægt på at tilskynde nye kræfter til at give sig i kast med at starte nye virksomheder op.

Et andet væsentligt spørgsmål vil være, hvordan de processuelle regler i givet fald bør være. Hvem skal kunne rejse en sag om konkurskarantæne – bør det f.eks. være en kreditor, kurator, skifteretten eller eventuelt anklagemyndigheden? Og hvilken instans skal tage stilling til spørgsmålet?

Jeg håber, at jeg med disse eksempler på vanskelige spørgsmål, der må overvejes, har illustreret, hvorfor en eventuel beslutning om at indføre regler om konkurskarantæne her i landet ikke bør træffes her og nu.

Jeg kan oplyse, at jeg vil anmode Konkursrådet om at overveje spørgsmålet om konkurskarantæne, når rådet har færdiggjort sit igangværende arbejde med en revision af konkurslovgivningens regler om rekonstruktion af insolvente, men levedygtige virksomheder. Rådet forventes at afgive betænkning herom omkring årets udgang, hvorefter man vil kunne gå i gang med at overveje spørgsmålet om konkurskarantæne.

Som udvalget sikkert ved, har økonomi- og erhvervsministeren nedsat et sagkyndigt udvalg til modernisering af selskabsretten, og økonomi- og erhvervsministeren har oplyst, at dette udvalg bl.a. vil overveje forskellige tiltag inden for det selskabsretlige område, som også vil kunne få betydning med hensyn til at modvirke konkursrytteri. Dette udvalg forventes at afgive betænkning i efteråret 2008, og udvalgets forslag vil således kunne indgå i Konkursrådets overvejelse.